

Til Børne- og Ungdomsudvalget

19-11-2014

Orientering om anvendelse af fælles redskab til tidlig opsporing af udsatte børn

Sagsnr.

2014-0241996

Baggrund

I december 2011 vedtog BUU Tidlig Indsats- og Inklusionspakken. Den samlede pakke af indsatser havde til formål at forebygge udskillelse og øge chanceligheden for udsatte børn. Det blev her aftalt, at forvaltningen skulle vende tilbage med forslag til en model for tidlig opsporing af udsatte børn med henblik på at opdage problemer tidligt og kunne handle hurtigt og kvalificeret herpå. Der er i 2013/2014 blevet gennemført to pilotprojekter, der afprøvede to forskellige redskaber til tidlig opsporing henholdsvis i Område Valby/Vesterbro/Kgs. Enghave (VVK) og Område Brønshøj/Husum/Vanløse (BHV). Siden projektets start har Socialstyrelsen endvidere i samarbejde med KORA udviklet en national model for tidlig opsporing. Det er trivselsskemaet fra denne model, som BHV har afprøvet og tilpasset (se bilag 1).

Dokumentnr.

2014-0241996-1

Sagsbehandler

Trine Kløveager Nielsen

Det grundlæggende formål med tidlig opsporing

Forskning viser, at det er vigtigt, at der reageres tidligt på børns signaler på manglende trivsel, og at pædagoger derfor har brug for redskaber til opsporingen af, hvilke børn der har brug for en særlig støtte eller indsats. Nationalt anbefaler man, at alle daginstitutioner arbejder systematisk med tidlig opsporing for derved at opkvalificere den tidlige indsats. Socialstyrelsen igangsatte i 2009 i samarbejde med KORA udviklingen af en model for opsporing af socialt udsatte børn. KORAs opsporingsmodel er afprøvet i fem kommuner i 2010-2012 og vil i de kommende år blive udbredt til flere kommuner. Modellen sætter fokus på observation, refleksion og identificering samt på pædagogisk udvikling i institutionerne. Den nationale model til opsporing består af syv elementer, hvoraf trivselsskemaet er ét. I Københavns Kommune arbejdes der med forskellige tiltag, som modsvarer de øvrige elementer i modellen, bl.a. etableringen af ressourcesteam samt vidensoverdragelse.

Erfaringer fra pilotprojekterne

I BHV er anvendt et trivselsskema, som er en tilpasning og videreudvikling af KORAs trivselsskema. KORAs opsporingsmodel, hvor trivselsskemaet udgør ét element, er baseret på forskningsviden og erfaringer fra kommunernes daglige praksis. Det teoretiske grundlag er et udviklingsøko-logisk og systemisk perspektiv, hvor barnets adfærd analyseres i dets sociale og institutionelle kontekst med fokus på relationerne mellem barnet og dets omgivelser. Afprøvningen af opsporingsmodellen viser, at især anvendelsen af trivselsskemaet har positive virkninger. Det oprindelige trivselsskema

**Pædagogisk Faglighed -
Fagkontor**

Gyldenløvesgade 15, 2.
1600 København V

E-mail

CQ7Z@buf.kk.dk

EAN nummer

5798009288301

er baseret på en gennemgang af en række spørgsmål, hvor spørgsmålene i BHVs videreudvikling af trivselsskemaet i stedet spiller en rolle som inspiration til refleksion. Desuden er skemaet suppleret med en "ordsky", som består af en række tematikker, som har til hensigt at inspirere og kvalificere trivselsvurderingen: Barnets grundstemning, relationer, konflikter, motorik, kontakt, forældresamarbejde, sundhed og sprog. Ordskyen har en tæt sammenhæng med de pædagogiske pejlemærker.

I VVK er anvendt en model, som er en videreudvikling af det screeningsværktøj, som Frejaskolen anvendte i projektet "Tidlig forebyggende indsats i Valby" (screeningsprojektet). I videreudviklingen af det oprindelige screeningsværktøj har hensigten været at udvikle et materiale med et bredere fokus end det oprindelige, som hovedsageligt var på opsporing af børn med socialkommunikative vanskeligheder. Videreudviklingen af materialet indebærer, at der er færre spørgsmål, at der er suppleret med spørgsmål udover det socialkommunikative, at pædagogerne selv kan opgøre materialet, at materialet er udformet på en måde, så pædagogerne kan få overblik over hele stuen/institutionen, samt at materialet er opbygget over seks tematikker.

Erfaringsopsamlingerne fra de to pilotprojekter i VVK og BHV viser, at begge redskaber opleves som tilfredsstillende og relevante redskaber til en systematisk og tidlig opsporing af børn med risikoprofil. De to afprøvede modeller anviser ikke hvilken pædagogisk indsats, der er nødvendig, men skal alene danne grundlag for den faglige drøftelse og det pædagogiske arbejde, der efterfølgende skal finde sted. Det er fortsat det pædagogiske personale i tilbuddet, der skal afgøre hvilke pædagogiske metoder, der vil komme børnegruppen til gavn. Grundet den korte projektperiode har det ikke været muligt at måle effekterne af arbejdet med tidlig opsporing, men generelt er der blandt deltagerne en oplevelse af, at den systematiske anvendelse af et redskab til tidlig opsporing medfører et øget fokus på alle børn og dermed en mulighed for at understøtte chanceligheden gennem en tidlig iværksat indsats.

KORAs trivselsskema

Det er forvaltningens vurdering, at det nationalt anbefalede trivselsskema fra KORAs opsporingsmodel i BHVs tilpassede version imødekommer formålet med tidligt at få øje på børns signaler på manglende trivsel. Ligeledes er det forvaltningens vurdering, at den model der er testet i BHV er den umiddelbart letteste at arbejde med i institutionerne. På den baggrund anbefaler forvaltningen at der på tværs af Københavns tilbud arbejdes videre med den opsporingsmodel, der er testet i BHV.

Implementeringsplan for indførelsen af redskab til tidlig opsporing

På baggrund af de positive erfaringer med anvendelsen af KORAs forskningsefterprøvede, nationale trivselsskema, som det er videreudviklet og tilpasset af BHV, indføres redskabet per 1. april for alle institutioner. Hensigten med at udbrede den systematiske tilgang med anvendelse af et redskab til tidlig opsporing til hele byen er at give samme chancer til alle børn på tværs af byen, og uanset om det enkelte barn flytter institution. Redskabet samt implementeringsplanen er ligeledes drøftet med de faglige organisationer.

Der vil i forbindelse med implementeringen af redskabet være udgifter til kompetenceudvikling samt distribuering af materialet.

Forvaltningen vil stille redskabet til rådighed for områderne i en digitaliseret form samt distribuere skemaet i en trykt udgave.

Kompetenceudviklingen vil bestå i kursusdage til de tværfaglige støttefunktioner samt introduktion og opfølgende support i institutionen til personalet. Kompetenceudvikling finansieres internt via BUF Akademi.

Nedenstående implementeringsplan er tilrettelagt dels med udgangspunkt i at give den tilstrækkelige tid til at drøfte og forberede igangsættelsen, samtidig med at mange institutioner efterspørger redskabet allerede nu, og at denne positive efterspørgsel skal imødekommes. Initiativet igangsættes således primo 2015, hvor forvaltningen stiller materialet til rådighed for områderne samt kompetenceudvikling senest 1. april 2015. I april starter institutionerne med at anvende trivselsskemaet. Efter et år foretages en vurdering af hvor udbredt modellen er blevet og af hvor udbredelsen kan styrkes. Efter to år foretages en evaluering, hvor der måles på, hvad indførelsen har betydet for den pædagogiske opmærksomhed på alle børn og for den systematiske refleksion i kommunens mange forskellige enheder.. Desuden vurderes udviklingen på en række indikatorer, fx barnets alder ved oprettelse af sag, og lokal efterspørgsel på faglig support til det pædagogiske arbejde med udsatte børn. Det forventede resultat af indførelsen af en systematisk metode til opsporing er, at der reageres hurtigere på tegn på manglende trivsel.

Tidsplan for implementering

Dato	Aktivitet
December 2014	Drøftelse med tværfaglige chefer om implementering af redskabet.

Januar 2015	Inddragelse af områderne i planlægning af kompetenceudvikling.
Januar 2015 – februar 2015	Planlægning af kompetenceudvikling.
Marts 2015	Kompetenceudviklingsforløb. Foreløbig planlægning af evaluering med bestemmelse af indikatorer og indsamling af baseline data.
1. april 2015	Redskabet stilles til rådighed og distribueres til områderne.
April 2015	Institutionerne starter med at anvende trivselsskemaet.
Maj 2016	Foreløbig status/erfaringsopsamling.
Maj 2017	Evaluering af effekterne af trivselsskemaet. Plan for evt. justering.

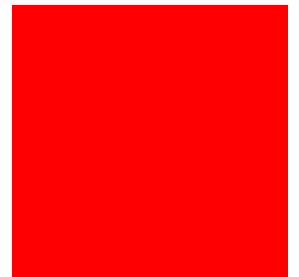
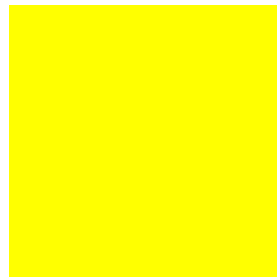
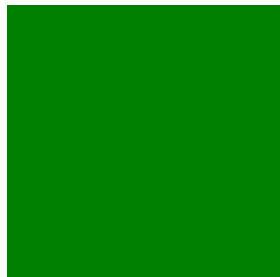
Bilag:

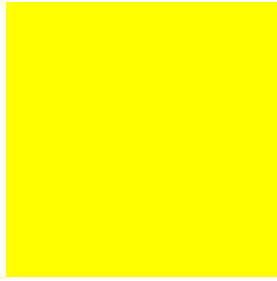
Bilag 1: Trivselsskemaet

Projekt Tidlig Opsporing og Trivsel

Vejledning

Projekt Tidlig Opsporing og Trivsel

Projektets forankring

I Børne- og Ungdomsforvaltningen, Område Brønshøj-Vanløse medvirker 2 klynger og 2 netværk i udviklingen af et redskab til tidlig opsporing af børn i udsatte positioner og udvikling af pædagogisk praksis med fokus på børns TRIVSEL.

Formål med Projektet og trivselsvurderingerne

Projekt Tidlig Opsporing og Trivsel er sat i søen, fordi vi skal sikre, at vi arbejder målrettet med de børn som i en kortere eller længere periode er i en udsat position. For at dette skal være muligt, skal det pædagogiske personale have metoder til opsporing af disse børn samt redskaber til at udvikle en god pædagogisk praksis. Projekt tidlig Opsporing og Trivsel har til formål at udvikle et redskab, der kan bidrage til at sikre, at alle børns trivsel regelmæssigt vurderes af det pædagogiske personale. Personalet tager samtidig stilling til, hvordan der skal handles på baggrund af barnets trivselsvurdering. En yderligere ambition med Trivselsvurderingerne er at sikre dialog om ALLE børns trivsel – også om de børn, som trives godt.

Projektets tidsramme

Projekt Tidlig Opsporing og Trivsel løber fra sommer 2013 til sommer 2014. For de deltagende klynger og netværk er de særlige indsatsperioder 1. oktober-15. november 2013 og igen 1. februar til 15. marts 2014. I disse perioder skal alle børn fra 0-10 år trivselsvurderes af det pædagogiske personale i enhederne/institutionerne. Når alle børns trivsel er vurderet, bliver redskaberne til vurdering af trivsel evalueret med alle enheder/institutioner.

Projekt Tidlig Opsporing og trivsel

Sådan foregår trivselsvurderingerne

Der er 2 dele i redskabet til vurdering af børns trivsel: en individuel del og en fælles dialogdel.

Første del: Individuel trivselsvurdering:

Til denne del bruges 'det individuelle trivselsskema'. Mindst 3 medarbejdere med kendskab til barnet skal udfylde et trivselsskema om hvert barn. Du udfylder skemaet ved at sætte et kryds i enten grøn, gul eller rød trivsel, hvor farverne betyder at:

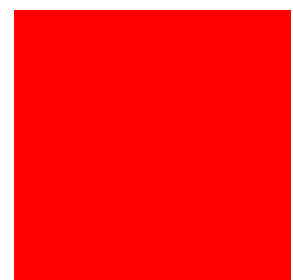
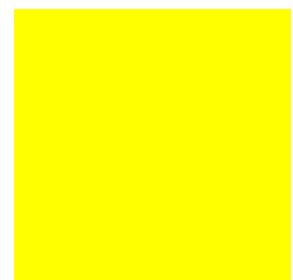
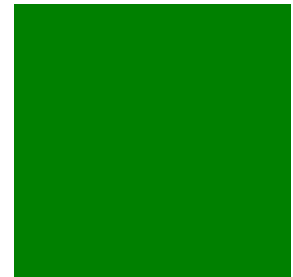
Grøn trivsel: Barnet trives, udvikler sig og lærer

Gul trivsel: Der er områder, som undrer og skal undersøges nærmere

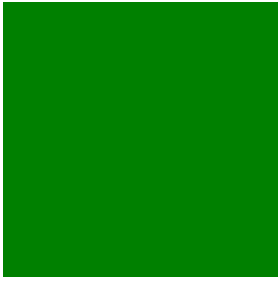
Rød trivsel: Der er grund til bekymring

Du skal sætte ét kryds i én af farverne. Hvis du er i tvivl, kan du notere dette på skemaet i kommentarfeltet. Du vil senere få mulighed for at drøfte denne tvivl med dine kollegaer.

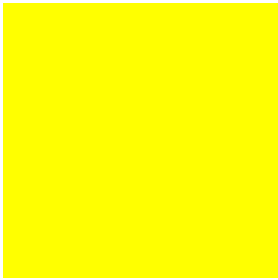
På det individuelle trivselsskema finder du en samling tematikker som kan inspirere og kvalificere din trivselsvurdering af barnet. Eksempler på tematikker er: Barnets grundstemning, motorik, relationer o.a.

Sådan foregår trivselsvurderingerne (fortsat)

For at fastholde de overvejelser du lægger til grund for trivselsvurderingen, anbefales det, at du noterer et par stikord på skemaet.

Inden den individuelle trivselsvurdering er færdig, skriver du dit eget navn samt barnets navn på trivselskemaet.

Når alle børn på stuen/i gruppen er trivselsvurderet individuelt, er I klar til at gå videre til anden del af trivselsvurderingen.

Anden del: Dialog om trivselsvurderinger:

Til denne del bruges 'Overbliksskemaet'. De medarbejdere, som har trivselsvurderet børnene på stuen/i gruppen, mødes og har en struktureret dialog om alle børnenes trivsel. Det er vigtigt, at I vælger en mødeleder som skal sørge for, at alle kommer til orde, at tiden overholdes og at dialogen gennemføres planmæssigt. Mødelederen kan eks.

være lederen, én fra stuen eller en anden fra institutionen/enheden.

I skal beslutte, hvor lang tid der er til dialog om hvert barn. Det er væsentligt, at denne tidsramme overholdes – så I sikrer tid til at drøfte ALLE børnenes trivsel.

Alle børns trivsel drøftes på baggrund af de individuelle trivselsvurderinger medarbejderne har lavet. Alle medarbejdere fremlægger efter tur, hvor de har sat deres kryds (grøn, gul eller rød). Herefter er opgaven, at drøfte en fælles trivselsvurdering af hvert barn. Der skal sættes ét fælles kryds i én farve pr. barn.

Derefter drøfter I kort, hvilke handlinger trivselsvurderingen kalder på. Dette noteres på skemaet.

På bagsiden af overbliksskemaet findes en række spørgsmål, som mødelederen kan lade sig inspirere af, således at dialogen kvalificeres.

Projekt Tidlig Opsporing og Trivsel

Sådan foregår trivselsvurderingerne (fortsat)

Når dialogen om alle børnenes trivsel er gennemført, er det vigtigt, at dialogen afsluttes med, at I tager stilling til BørneGRUPPENS trivsel.

Hvilke tendenser træder frem, når I betragter overbliksskemaet og ser i hvilke farver, de fælles kryds er sat? Kalder dette overblik på ændringer i den pædagogiske indsats i dagligdagen? I så fald noteres disse.

Når dette er gjort, er trivselsvurderingen færdig.

Herefter står tilbage at få handlet på den viden, trivselsvurderingen har bidraget med.

På næste side findes oversigt over kontaktpersoner i Områdeforvaltningen.

Anbefalinger til arbejdet med trivselsvurderinger

Det kan give god mening at invitere en medarbejder fra en anden del af institutionen til at være med til at trivselsvurdere stuen/gruppens børn. Det kan give nye perspektiver på børnenes trivsel.

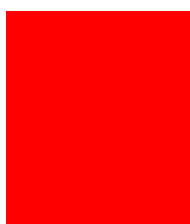
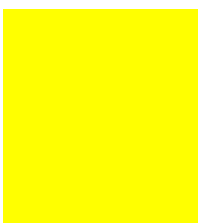
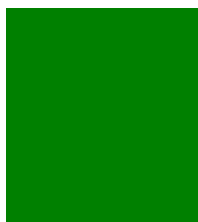
Trivselsvurderingerne er god forberedelse til forældresamtaler eller kan bruges som temadrøftelse i ressourceteamet.

Trivselskemaerne kan gemmes, så børnenes/gruppens udvikling kan følges over tid.

Ved forældresamtykke kan skemaer bruges som redskab til at lave en god overgang til anden institution/skole.

NB! Trivselskemaerne er interne arbejdsredskaber i enheden/institutionen. Der er således ikke krav om udlevering af skemaerne til andre. Trivselskemaerne kan gemmes, men det er ikke et krav.

Projekt Tidlig Opsporing og Trivsel

Her kan I henvende jer:

Vedr. Projekt Tidlig Opsporing og Trivsel

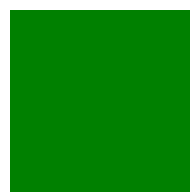
Laura Munch-Petersen lamunc@buf.kk.dk

Pia Mørch pia.morch@buf.kk.dk

Tobias Borup AU2U@buf.kk.dk

Susanne Rosenborg Kristiansen KQ30@buf.kk.dk

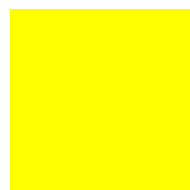
Maria Kofoed Christiansen C36G@buf.kk.dk

Når I oplever behov for sparring, råd og vejledning, kan I kontakte:

Klyngens/Netværkets ressource team – sker ved henvendelse til den pædagogiske leder/institutionslederen

Den hurtige tværfaglige BUF Support pia.morch@buf.kk.dk

Støttekoordinator Laura Munch-Petersen ang. støttepædagogisk bistand lamunc@buf.kk.dk

Psykologfaglig koordinator Pia Mørch ang. psykologfaglig bistand pia.morch@buf.kk.dk

Talehørekoordinator Hanne Bødker ang. talehørepædagogisk bistand pia.kyster@buf.kk.dk

Ledende Sundhedsplejerske Else Flydal ang. sundhedsfaglig bistand EF@buf.kk.dk

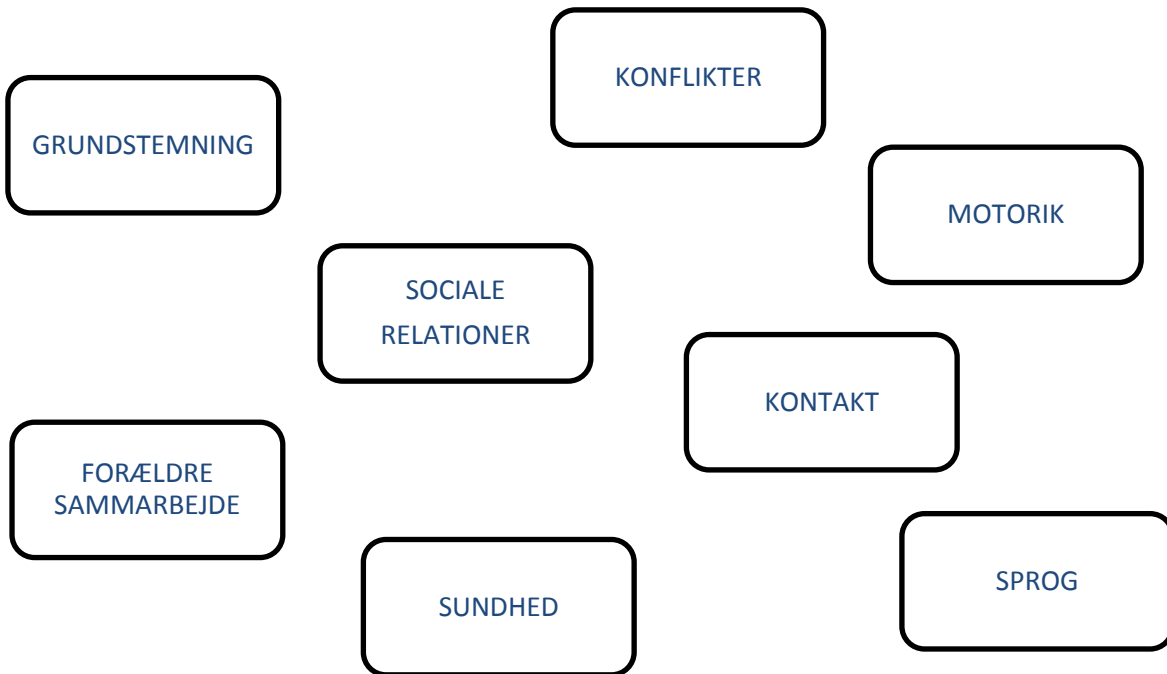
Udfyldt af:	Barnets navn:	GRØN	GUL	RØD

Grøn trivsel: Barnet trives, udvikler sig og lærer.

Gul trivsel: Der er områder, som undrer og skal undersøges nærmere.

Rød trivsel: Der er grund til bekymring.

Du kan hente inspiration i nedenstående tematikker i din vurdering af barnets trivsel.

Uddybende kommentarer:

Din vurdering af det enkelte barns trivsel, skal udelukkende begrundes på baggrund af din "umiddelbare her-og-nu" fornemmelse omkring barnet. Det anbefales at anvende feltet for "uddybende kommentarer" nederst på siden af det individuelle trivselsskema.

Når du skal vurdere det enkelte barns trivsel, kan du hente inspiration i nedenstående refleksionspunkter.

Refleksionsspørgsmålene er opdelt i henholdsvis 0-3 år og 4-10 år.

Refleksionsspørgsmålene er ikke en tjekliste.

0-3 år

Er barnet interesseret i kontakt?
Er barnet nysgerrigt interesseret i sin omverden?
Udviser barnet tillid?
Fremstår barnet sprogligt og motorisk alderssvarende?
Er barnet grundlæggende glad og tilfreds?
Kommer barnet stabilt i dagpleje/vuggestue?
Er barnet ofte syg?
- helbredstilstand, søvnrytme, hygiejne etc.
Hvordan opleves barnet selv værd/selvtillid?
Har barnet et stort behov for voksenkontakt?
Kontakter barnet nye voksne ukritisk?
Kan barnet indgå i relation?
- kropskontakt, øjenkontakt, initiativer (giv og tag) etc.
Er barnet ofte i konflikt?
Kan barnet fordybe sig?
Er der en god kontakt mellem barn og forældre?
Hvordan er forældrenes ressourcer?
Samarbejder forældrene omkring deres barn?
Virker barnet velstimuleret?
Udviser barnet mistro?
Har barnet mange konflikter?
Er barnets grundstemning trist?
Er barnet utrygt?
Sover barnet uroligt?
Opleves barnet forvirret?

4-10 år

Har barnet stabil kontakt til mindst én jævnaldrende?
Er barnet aktivt deltagende i børnefællesskaber?
- fælles arrangementer, børnefødselsdage, legeaftaler etc.
Har barnet en god stabil omsorg fra mindst én voksen?
- både blandt ansatte og forældre
Fremstår barnet sprogligt og motorisk alderssvarende?
Fremstår barnet følelsesmæssigt alderssvarende?
Kan barnet se en mening og sammenhæng i sit liv?
Kan barnet vise glæde og begejstring?
Er barnet ukritisk i sin kontakt?
Er barnet flagrende og ukoncentreret?
Fordyber barnet sig i leg med andre?
Deltager forældre i fællesarrangementer?
Har barnet orden i sine ting?
- madpakke, skiftetøj, tøj, hygiejne, skoleting etc.
Er barnet fraværende og jævnligt syg?
Har barnet fri/ferie fra pasningstilbuddet?
Er barnet tålt men ikke anerkendt?
Fortæller barnet om livet hjemmefra?
Kontakter barnet overdrevent ukendte voksne?
Udviser barnet glæde/begejstring?
Er der intet eller meget lidt liv i øjnene?
Er der en grundlæggende fornemmelse i luften?

Barnets navn	GRØN	GUL	RØD	Eventuelle kommentarer - handlinger - tovholder funktioner

Kan I på overbliksskemaet se nogle tendenser i børnegruppen?

Eventuelle kommentarer - handlinger - tovholder funktioner på gruppeniveau:

Grøn trivsel:

Barnet trives, udvikler sig og lærer.

Gul trivsel:

Der er områder, som undrer og skal undersøges nærmere.
- Forældreinddragelse og handleplan bør overvejes.

Rød trivsel:

Der er grund til bekymring.
- Forældreinddragelse og handleplan skal inkorporeres.

På baggrund af de individuelle trivselsskemaer, skal der gennem dialog og fælles refleksion, træffes en beslutning omkring det enkelte barns trivsel.

Der må kun sættes ét kryds ud for det enkelte barn. Det anbefales at bruge feltet "kommentarer", til at opridse grundlaget for den pågældende trivselsvurdering.

Tvivl og uenighed kan give anledning til gode refleksioner og diskussioner.

Der kan hentes inspiration til yderligere refleksion og diskussion i nedenstående refleksionsspørgsmål.

Grøn trivsel: Barnet trives, udvikler sig og lærer.

- * Hvordan kan du se, at barnet trives?
- * Hvad er det der gør at barnet trives?
- * Hvad kan du gøre mere af så barnet trives endnu bedre?
- * Hvor har du din viden fra?
 - lagttagelser
 - Dialog med barnet

Gul trivsel: Der er områder, som undrer og skal undersøges nærmere.

- Forældreinddragelse og handleplan bør overvejes.

- * Har du afprøvet noget i forhold til det, der undrer dig?
- * Hvordan reagerede barnet?
- * Hvornår ser du barnet trives?
- * Hvad er det der gør at barnet trives?
- * Hvordan er din egen relation til barnet?
- * Hvad ved du om, hvordan barnet oplever sin situation?
- * Hvilke forskelle er der i Jeres oplevelser af barnet?
- * Hvad siger disse forskelle om os?
- * Er der sket ændringer siden sidste udfyldelse af skemaet?
- * Hvordan skal du handle på din undren?

Rød trivsel: Der er grund til bekymring.

- Forældreinddragelse og handleplan skal inkorporeres.

- * Hvordan kan du se at barnet ikke trives?
- * Hvad ved du om, hvordan barnet oplever sin situation?
- * Hvordan er din egen relation til barnet?
- * Hvilken betydning har din relation til barnet?
- * Hvilken betydning har din relation til forældrene for barnet?
- * Hvilke forskelle er der i vores oplevelse af barnet?
- * Hvad siger disse forskelle om os?
- * Hvornår ser du, at barnet trives?
- * Hvad gør, at barnet trives i de situationer?
- * Er der sket ændringer siden sidste udfyldelse af skemaet?
- * Hvordan skal der handles på vores bekymring?
- * Hvordan skal vi inddrage forældrene?
- * Hvem skal handle hvornår?
- * Hvem er tovholder?